

Factsheet: Leeftijdsbepaling amv's

Factsheet

Adviescommissie voor
Vreemdelingenzaken

Factsheet: Leeftijdsbepaling amv's

IND werkinstructie 2018/19: leeftijdsbepaling in beleid en praktijk

In lijn met internationale standaarden komt een medisch leeftijdsonderzoek pas aan de orde indien er (blijvend) twijfel bestaat over de leeftijd van de (gestelde) minderjarige asielzoeker. Over de omgang met deze twijfel is een aparte werkinstructie opgesteld: IND werkinstructie 2018/19.¹

Leeftijdsschouw

Als een (gestelde) minderjarige zijn minderjarigheid niet kan aantonen met bewijsmiddelen, wordt er een leeftijdsschouw uitgevoerd. Met bewijsmiddelen wordt ook de situatie bedoeld waarin er sprake is van een melding in het Europese Visum Informatiesysteem (EUVIS treffer). De leeftijd die hierin staat vermeld is leidend omdat er vanuit wordt gegaan dat voor het verlenen van een visum een geldig identiteitsdocument is overgelegd.² Op basis van de werkinstructie vindt de schouw plaats door middel van twee onafhankelijke sessies. Dit dient ter vermindering van bewuste of onbewuste beïnvloeding van de afzonderlijke beoordelingen. De schouw wordt gedaan door een KMar/AVIM-medewerker en daarna door twee IND-medewerkers, of omgekeerd. In de praktijk kiest de KMar/AVIM ervoor om met twee medewerkers te schouwen, zodat vanuit de IND de schouw meestal door één medewerker wordt gedaan.³

Als onderdeel van het registratie- en identificatieproces, nemen de KMar/AVIM vingerafdrukken af en voeren zij alle gegevens in Eurodac (de Europese databank met vingerafdrukken) in. Mocht er een 'hit' zijn dan wordt dat genoteerd in het dossier met een Eurodacnummer, zo blijkt uit gesprekken met betrokken partijen. Tenzij er uit EUVIS een treffer naar boven komt, zal de KMar/AVIM overgaan tot schouwen tijdens het identificerende gehoor.

Tijdens de schouw wordt in samenhang gelet op uiterlijke kenmerken, gedrag en verklaringen van de asielzoeker, en eventuele andere relevante omstandigheden (paragraaf C1/2.2. van de Vreemdelingencirculaire 2000 (Vc 2000)). Zij doen dat aan de hand van een intern ontwikkelde vragenlijst.⁴ De uitkomsten van dit gesprek worden vastgelegd in een proces-verbaal (PV). Dit PV van de KMar of AVIM met hun conclusie over de leeftijd is niet inzichtelijk voorafgaande aan de IND-sessie. Het wordt weliswaar opgevoerd in het registratiesysteem van de IND (INDIGO), echter met een bepaald kenmerk waardoor het (tijdelijk) niet verder toegankelijk is.⁵

Omdat er gedurende het proces van leeftijdsbepaling wordt uitgegaan van de gestelde minderjarigheid, plant de IND een aanmeldgehoor in speciaal voor amv's vanaf 12 jaar, waar de schouw onderdeel van uitmaakt. Een Nidos-voogd is hier over het algemeen bij aanwezig, vanuit de rol als wettelijk vertegenwoordiger, om de minderjarige te begeleiden. De voogd is toehoorder en levert in principe geen

bijdrage aan het gesprek, tenzij dit noodzakelijk wordt geacht in het belang van de minderjarige. Een specifiek deel van het gehoor richt zich op vragen rondom de leeftijd. Ook deze vragen zijn terug te voeren op de factoren zoals genoemd in de C1/2.2. Vc 2000.

Amv asielpcedure

Gedurende de leeftijdsbepaling wordt uitgegaan van de door de amv gestelde minderjarigheid. Dit betekent dat direct vanaf de aanmelding de specifieke amv-asielpcedure van toepassing is.

Bij aankomst in Nederland worden amv's vanaf 15 jaar een col-amv procedure ingeleid. De procedure duurt drie dagen en vindt plaats op de centrale ontvangstlocatie (col), in het aanmeldcentrum (AC) in Ter Apel. Amv's onder 15 jaar worden meteen naar een opvanggezin gebracht door Nidos.

Op **dag 1** melden amv's zich bij de IND op het AC voor de registratie van de persoonlijke gegevens. Hierna gaan amv's naar de Vreemdelingenpolitie (AVIM) voor de vaststelling van identiteit. De AVIM inspecteert ook de bagage en kleding van de amv, neemt vingerdrukken af en maakt foto's. Amv's krijgen een folder met informatie over de reden voor de afname van vingerafdrukken. Tijdens een interview met de AVIM kunnen vragen over de reisroute van de amv, de locatie van familieleden en/of over eerdere asielaanvragen van de amv in een of meerdere andere EU-lidstaten worden gesteld.

De AVIM registreert de amv en legt in een proces-verbaal de identiteit en leeftijd van de amv vast. Hierna vindt er een intakegesprek plaats met het COA. Ook ontmoet de amv zijn of haar Nidos voogd. De Nidos voogd houdt een intakegesprek met de amv en dient een voogdijaanvraag bij de rechter in.

Op **dag 2** ondergaan amv's een medisch onderzoek en een tuberculose screening.

Op **dag 3** ondergaan amv's een aanmeldgehoor bij de IND waarin vragen over hun herkomst en identiteit worden gesteld. Het is in dit gehoor niet de bedoeling dat er wordt gevraagd naar de redenen van de vlucht van de amv naar Nederland.

Op **dag 4** worden amv's naar een procesopvanglocatie amv (POA) overgebracht in Hoogeveen, Echt, Grave, Weert of Oisterwijk, of zij gaan naar de POA locatie in Ter Apel.

Als amv's binnenkomen via Schiphol wordt hun asielaanvraag niet behandeld in de grensprocedure. Amv's die op Schiphol aankomen vallen onder de verantwoordelijkheid van de Koninklijke Marechaussee (KMar). De KMar registreert de persoonlijke gegevens van amv's al aan de grens en doorzoekt hun kleding en bagage. Ook worden er foto's gemaakt en vingerafdrukken afgenomen. De KMar verzorgt het transport naar het AC in Ter Apel. Vervolgens gaat de amv de driedaagse procedure in zoals hierboven omschreven.

Opvang

Het COA en Nidos zijn verantwoordelijk voor de opvang en begeleiding van amv's.

Opvang door Nidos

Amv's onder de leeftijd van 15, met of zonder verblijfsvergunning, worden door Nidos in opvanggezinnen geplaatst. Opvanggezinnen worden gevonden en begeleid door de Opvang en Wonen in Gezinsverband (OWG) werkers van Nidos. Nidos plaatst amv's zoveel mogelijk in gezinnen van hun eigen cultuur of aanverwante cultuur, zogeheten cultuurgezinnen. Nidos is ook verantwoordelijk voor de plaatsing van amv's van boven de 15 met verblijfsvergunning. De dagelijkse zorg en begeleiding in deze opvangmodaliteiten wordt beheerd door partnerorganisaties van Nidos. Vaak zijn dit lokale jeugdzorginstellingen. Voor deze groep zijn verschillende opvangopties:

- *Kleine woongroep (KWG)*

Amv's met vergunning, boven de 15, worden geplaatst in kleine woongroepen (KWG's). Dit zijn groepen van maximaal 12 amv's die op een locatie in een woonwijk wonen. Mentoren van jeugdzorginstellingen verzorgen in de KWG de (24-uurs) begeleiding.

- *Kleine wooneenheid (KWE)*

Amv's tussen de 16 en 18, met vergunningen, worden geplaatst in kleine wooneenheden (KWE's). Dit zijn groepen van maximaal 4 amv's die op een locatie in een woonwijk wonen. Dit zijn amv's die een relatief grote zelfstandigheid kennen, zij krijgen in de KWE minder begeleiding dan in de KWG. Per vier amv's is gedurende 28,5 uur per week een mentor aanwezig, in tegenstelling tot de 24-uurs begeleiding in de KWG opvang.

Opvang door het COA

Het COA is verantwoordelijk voor de opvang van amv's boven de 15 zonder verblijfsvergunning en jongere amv's die niet in een opvanggezin geplaatst kunnen worden.

Procesopvanglocatie amv (POA)

Vanuit de col in Ter Apel stromen de meeste amv's van 15 jaar en ouder door naar een POA. POA's bevinden zich op het terrein van reguliere asielzoekerscentra (AZC's) waar volwassen asielzoekers en vluchtelingen verblijven. Hier brengen amv's de rust- en voorbereidingstermijn (rvt) door, maken zij kennis met hun advocaat, ontvangen ze medisch advies van de Forensisch Medische Maatschappij Utrecht (FMMU), voorlichting van VWN en verblijven zij gedurende hun asielprocedure.

Kleine woonvoorziening (KWV)

Amv's zonder vergunning, boven de 15 jaar, worden geplaatst in kleine woonvoorzieningen (KWV). Dit betreft afgewezen asielzoekers of amv's die naar de verlengde asielprocedure (VA) zijn verwezen. In de KWV woonvoorzieningen wonen maximaal 16 tot 20 amv's en er is 24-uurs begeleiding aanwezig. Sommige KWV bevinden zich op terreinen van reguliere AZC's. Amv's die 17,5 zijn worden in deze KWV's geplaatst om zo de overgang naar de locatie voor volwassenen te versoepelen.

Beschermde opvang (BO)

De BO is een speciale opvangmodaliteit voor de begeleiding en ondersteuning van (vermoedelijke) slachtoffers van mensenhandel. Meisjes en jongens worden apart van elkaar opgevangen en er bestaat een specifieke opvangmodaliteit voor jonge moeders.

Een amv verlaat de BO pas wanneer hij of zij niet langer tot de risicogroep behoort, 18 jaar wordt of terugkeert naar zijn of haar land van herkomst. Na gemiddeld drie maanden stromen amv's die in een BO verblijven door naar een andere opvangvorm.

Bron: UNHCR, In eerste plaats een kind, april 2019

Op basis van gesprekken met de IND kan de volgende procesbeschrijving worden gemaakt. Aan het einde van het gehoor wordt er een pauze ingelast. De 'merking' op het eerdere PV van de AVIM/KMar kan nu op verzoek van de schouwende IND-medewerker worden verwijderd zodat het PV toegankelijk wordt. De IND kan dan de eigen conclusie vergelijken met die van de KMar/AVIM. Indien daar behoefte aan is, bijvoorbeeld als uit het PV toch iets van het bestaan van documenten of

andere vormen van bewijsstukken volgt, wordt er contact opgenomen met de KMar/AVIM voor nader overleg.

Volgens eigen inschatting heeft de IND in ongeveer 65-70% van de gevallen twijfels over de leeftijd.⁶ Dat betekent eigenlijk dat in deze gevallen een vergelijking met de bevindingen van de KMar/AVIM niet nodig is. Immers, er wordt alleen in deze fase van het proces een besluit genomen over de minder- of meerderjarigheid als er zowel door KMar/AVIM als IND tot ofwel evident minderjarigheid, ofwel evident meerderjarigheid wordt geconcludeerd. Indien er na de schouw twijfel wordt geuit, door beide of door een van beide partijen, of er sprake is van tegengestelde conclusies, wordt er nader onderzoek gedaan.

De IND meldt vervolgens aan de (gestelde) amv en zijn voogd wat de uitkomst van de schouw is. Naar aanleiding van de gevoerde gesprekken onderscheidt de ACVZ de volgende mogelijke vervolgstappen:

- Betrokkene wordt evident meerderjarig bevonden en gaat naar de reguliere asielprocedure. Dit gebeurt alleen als beide schouwende partijen deze conclusie trekken. In de praktijk lijkt men daar toch voorzichtig mee, vanuit de gedachte 'bij twijfel, niet doen'.⁷
- Betrokkene is op basis van de schouw evident minderjarig bevonden en wordt ingepland voor een amv nader gehoor. Aangezien de overgrote meerderheid van de amv's in de categorie 15 jaar en ouder valt, waarbij gezien de ontwikkeling sneller twijfel kan optreden over de precieze leeftijd dan onder de 15, komt ook dit niet heel vaak voor.
- Er is (nog altijd) twijfel. De IND legt uit aan de (gestelde) minderjarige dat nader onderzoek zal plaatsvinden en dat hij gedurende dit onderzoek aangemerkt wordt als een minderjarige. Nidos blijft aangesteld als voogd en betrokkene wordt opgevangen in een amv-opvanglocatie. Indien er geen Eurodac-treffer is, wordt er uitgelegd dat er medisch leeftijdsonderzoek zal worden gedaan en dat er een gesprek met een arts zal plaatsvinden voor de doorverwijzing naar het NFI. De IND geeft kort uitleg over het verloop van het medisch onderzoek en de amv, of zijn voogd, moet hiervoor toestemming geven. Als de asielzoeker die toestemming niet geeft, wordt ervan uit gegaan dat iemand meerderjarig is.

In het geval van een Eurodac-treffer wordt het dossier doorgestuurd naar de Dublin-unit voor nader onderzoek. Dit gebeurt overigens ook als er geen hit is en de amv tijdens het gehoor heeft aangegeven dat er elders in de Europese Unie familieleden wonen, of er andere indicaties zijn dat een andere lidstaat mogelijk verantwoordelijk is (zie artikel 8 Dublin-Verordening).

De IND-medewerker die de schouw heeft gedaan, legt de bevindingen vervolgens vast in het verslag van het aanmeldgehoor.

Uit de werkinstructie volgt ook dat de medewerkers die de schouw verrichten hiertoe specifiek worden opgeleid. Dit is een aparte opleiding, naast

'kindvriendelijk horen', en deelname en afronding ervan is een randvoorwaarde voor het mogen schouwen.

Opleiding voor leeftijdsschouw⁸

Uit werkinstructie 2018/19 volgt dat er in 2018 een opleiding 'leeftijdsbepalen in aanmeldfase en vervolg asielproces' is opgezet. Deze training is bedoeld voor medewerkers van de IND, AVIM en de KMar die de schouw verrichten. In de werkinstructie staat aangegeven dat deze opleiding is bedoeld om 'de schouw verder te professionaliseren en ervaringen uit te wisselen tussen de verschillende ketenpartners teneinde de deskundigheid en uniformiteit te bevorderen.'

De basismodule bestaat uit twee dagen training. IND experts en trainers gaan in op het juridisch en beleidsmatig kader, gesprekstechnieken en ontwikkelingspsychologie. Ook worden acteurs met verschillende etnische achtergronden in de leeftijdscategorie 16-19 jaar voor simulatie-oefeningen en rollenspellen ingezet. Vanuit Nidos draagt een gedragsdeskundige zorg voor het deel van de opleiding dat ziet op interculturele verschillen en referentiekaders. Daarnaast is er een opfris/verdiepingsmodule van een dag.

De opleiding heeft eind 2018 plaatsgevonden op het AC in Ter Apel en Budel met ruim 60 IND en AVIM medewerkers. KMar-medewerkers zijn op dit moment nog niet aangesloten geweest. Bij de opfriscursus in 2019 waren er zes IND medewerkers aanwezig. Vanaf dit jaar is er een pilot gestart om de opleiding onderdeel te laten uit maken van het landelijke opleidingscentrum van de politie. Voor 2020 staan er twee uitvoeringen gepland, zowel ten aanzien van de basismodule als de opfris- en verdiepingstraining. Het streven is dat eind dit jaar ongeveer 125 medewerkers, die gestelde minderjarigen schouwen, hebben deelgenomen aan de opleiding.

Nader onderzoek

Regelmatig doet de (Dublin-unit van de) IND nader onderzoek naar de mogelijke (leeftijds)registratie in een andere EU-lidstaat. Op grond van de Dublin-Verordening en de werkinstructie wordt er niet alleen in geval van twijfel over de leeftijd nader onderzoek gedaan. In elk geval van een Eurodac-treffer, of indicaties dat de asielzoeker eerst in een andere lidstaat heeft verbleven, wordt een dergelijk onderzoek opgestart nadat het aanmeldgehoor heeft plaatsgevonden, niet alleen in gevallen waarin betrokkene evident minderjarig is (namelijk om te onderzoeken of en waar er elders in de EU gezins- of familieleden verblijven), maar ook als er

sprake is van evidente meerderjarigheid (in het kader van een mogelijke Dublinclaim).

Dit nader onderzoek bestaat uit een vragenlijst, die wordt gezonden naar de autoriteiten van de lidstaat van eerder verblijf. Deze vragen zien op verschillende aspecten, waaronder de leeftijd, mogelijke aliansen, de wijze van vaststelling van persoonsgegevens, waaronder de leeftijd, en op het bestaan van documenten.

De autoriteiten aan wie dit verzoek om informatie is gericht, hebben een inspanningsverplichting om binnen vijf weken te reageren, conform de afspraken over de tenuitvoerlegging van de Dublin-Verordening. In de praktijk wordt deze termijn in zaken van (gestelde) minderjarigen ook wel gehaald, zo leert de ervaring van de IND Dublin-unit. De ontvangen informatie varieert: soms is deze zeer uitgebreid en expliciet, andere keren zijn de antwoorden summier. Meestal volgt uit de informatie over de leeftijdsvaststelling in het land van eerder verblijf dat deze niet gebaseerd is op documenten. Soms blijkt uit de informatie dat er in bijvoorbeeld Zwitserland, Oostenrijk, Zweden of Denemarken een medisch leeftijdsonderzoek is uitgevoerd. De meeste daarvan, en met name waar het gaat om eerdere registraties in Italië en Spanje, hebben plaatsgevonden op basis van eigen verklaringen van de asielzoeker, zo blijkt uit gesprekken met de IND. In principe is deze informatie voor de IND voldoende om te kunnen betrekken bij de leeftijdsbepaling en wordt er geen verdere informatie gevraagd. Alleen als er meerdere aliansen bekend zijn, wordt er verdere navraag gedaan over welke alias leidend is geweest voor de registratie.⁹

Als uit de leeftijdsregistratie in de lidstaat van eerder verblijf volgt dat de asielzoeker daar als meerderjarige geregistreerd staat, dan wordt de geboortedatum door de AVIM- of door de IND-medewerker die het Dublin-onderzoek heeft opgestart, mits deze tekenbevoegd is, gewijzigd in het identificerend PV dat onderdeel uitmaakt van het dossier.¹⁰ Uit de werkinstructie volgt immers dat bij twijfel de leeftijdsregistratie in de lidstaat van eerder verblijf leidend is.

Ook als er sprake is van een conclusie tot evidente meerderjarigheid of minderjarigheid op basis van de schouw, kan een eerdere registratie in een andere EU-lidstaat leidend zijn. Dit is alleen het geval als de leeftijdsregistratie in het land van eerder verblijf gebaseerd is op identificerende documenten of een medisch leeftijdsonderzoek.

Onderstaande kader geeft de verhouding tussen schouw en nader onderzoek weer:

Schouw AVIM/Kmar + IND	Resultaat onderzoek andere lidstaat	Gevolg wat betreft leeftijd
Evident minderjarig	Minderjarig	Er wordt uitgegaan van de opgegeven leeftijd.
Evident minderjarig	Meerderjarig	Er wordt uitgegaan van de opgegeven leeftijd, tenzij de meerderjarigheid in de andere lidstaat voortvloeit uit authentieke en identificerende documenten of een LTO.
Evident meerderjarig	Minderjarig	Leeftijd wordt aangepast naar meerderjarigheid, tenzij de minderjarigheid in de andere lidstaat voortvloeit uit authentieke en identificerende documenten of een LTO.
Evident meerderjarig	Meerderjarig	Leeftijd wordt aangepast naar meerderjarigheid.
Twijfel	Minderjarig	Er wordt uitgegaan van de opgegeven leeftijd.
Twijfel	Meerderjarig	Leeftijd wordt aangepast naar meerderjarigheid op grond van eerdergenoemde jurisprudentie.

Bron: IND werkinstructie 2018/19

Volgens de IND komt het een enkele keer per jaar voor dat in het kader van een beroepsprocedure de IND-procesvertegenwoordiger aan de Dublinunit de vraag stelt om aanvullend onderzoek te doen of nadere informatie op te vragen in de lidstaat van eerder verblijf. Een dergelijk verzoek wordt ook weleens gedaan door een gemachtigde. Conform de werkinstructie wordt dan aangegeven dat het aan de vreemdeling is om zijn identiteit en leeftijd aan te tonen, en dus zelf met bewijsstukken te komen om de eerdere registratie te weerleggen.

Bij benadering wordt op jaarbasis in enkele honderden amv-zaken nader onderzoek opgestart, waarbij in ongeveer een derde van de dossiers de leeftijd op basis van dit onderzoek wordt aangepast. In meerderheid gaat het hierbij om zaken waarin twijfel bestond over de leeftijd/gestelde minderjarigheid en wordt de asielzoeker uiteindelijk geregistreerd als meerderjarige. Hierna volgt in vrijwel alle gevallen een Dublinclaim.¹¹

Medisch leeftijdsonderzoek

Artikel 25 lid 5 van de Procedurerichtlijn over het (medische) leeftijdsonderzoek is geïmplementeerd in artikel 3.109d lid 2 van het Vreemdelingenbesluit 2000 (Vb 2000). Hierin staat dat in het kader van de behandeling van de asielaanvraag (artikel 28 Vw 2000) van een alleenstaande minderjarige vreemdeling en in geval van twijfel over die minderjarigheid een medisch leeftijdsonderzoek kan worden gedaan om de leeftijd vast te stellen. In de paragraaf C1/2.2 onder d van de

Vreemdelingencirculaire 2000 is verder uitgewerkt in welke specifieke gevallen het leeftijdsonderzoek dient te worden aangeboden:

- de vreemdeling kan zijn gestelde minderjarigheid niet met bewijsmiddelen aantonen;
- de vreemdeling kan zijn gestelde minderjarigheid niet anderszins aannemelijk maken;
- de uitslag is relevant voor het onderzoek naar welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van de aanvraag voor een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd, of voor de vraag of een alleenstaande minderjarige vreemdeling in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiel of regulier voor bepaalde tijd of opvangvoorzieningen van het COA; en
- uit de leeftijdsschouw blijkt niet dat de vreemdeling evident meerderjarig- of minderjarig is.

Met andere woorden: als er geen Eurodac-treffer is, en/of naar aanleiding van het nader onderzoek bestaat er nog altijd twijfel (met andere woorden: het is niet evident dat betrokkene minder- of meerderjarig is), dan wordt er een medisch leeftijdsonderzoek aangeboden.

Het leeftijdsonderzoek kan tijdens of na de rust- en voorbereidingstermijn worden aangeboden en uitgevoerd. De asielzoeker dient schriftelijk toestemming te geven voor het onderzoek. Indien het onderzoek de twijfels niet heeft weggenomen dient ervan uit te worden gegaan dat hij minderjarig is.

Het (medische) leeftijdsonderzoek wordt gebaseerd op een radiologisch onderzoek naar de uitrijping van de hand/polsgewrichten en de sleutelbeenderen en wordt in opdracht van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) uitgevoerd door het Nederlands Forensisch Instituut (NFI). Hiertoe is een Protocol Leeftijdsonderzoek opgesteld.¹² Het uitgangspunt hierbij is dat het leeftijdsonderzoek door de overheid wordt aangeboden aan de (gestelde) minderjarige indien deze in bewijsnood verkeert, met andere woorden niet over geldige identiteitsdocumenten beschikt, om zo in de bewijslast tegemoet te komen.¹³

De asielzoeker kan zelf ook verzoeken om een leeftijdsonderzoek, maar uiteindelijk bepaalt de IND of dit onderzoek aan de vreemdeling wordt aangeboden. Wanneer er volgens de IND dus geen aanknopingspunten zijn om een leeftijdsonderzoek aan te bieden, zal het achterwege blijven.

Voor een medisch leeftijdsonderzoek is doorverwijzing van een arts nodig, in dit geval van een arts van de Forensische Medische Maatschappij Utrecht (FMMU). De FMMU verzorgt de medische advisering in de asielprocedure in opdracht van de overheid. Deze arts doet op basis van medische overwegingen een beoordeling van gedrag, uiterlijk en verklaringen. Indien de FMMU-arts geen doorverwijzing afgeeft en zelf concludeert dat de asielzoeker evident minderjarig of meerderjarig is, dan wordt de beoordeling door de arts gevolgd door de IND: deze is dan doorslaggevend. Als er wel een doorverwijzing wordt afgegeven voor een medisch leeftijdsonderzoek, dan treedt het protocol leeftijdsonderzoek in werking. Als geen

van de onderzoeken een eenduidig antwoord oplevert, wordt de asielzoeker gevolgd in de gestelde minderjarigheid. Het proces van medisch leeftijdsonderzoek staat uitgebreid beschreven in het jaarbericht van de Inspectie Justitie en Veiligheid inzake leeftijdsonderzoeken.¹⁴

¹ IND Werkinstructie 2018-19 inzake Leeftijdsbepaling, te vinden via https://ind.nl/Documents/WI_2018-19.pdf.

² Een andere reden voor afzien van een schouw is indien bij eerder leeftijdsonderzoek geconcludeerd is dat vervolgonderzoek zinvol is en er aanleiding is, na minstens een jaar, om nieuw onderzoek te verrichten.

³ Gesprek KMar d.d. 8 juni 2020; gesprek IND Ter Apel.

⁴ Zowel KMar, AVIM als IND hebben een eigen vragenlijst. In grote lijnen komen deze inhoudelijk overeen.

⁵ Gesprek KMar d.d. 8 juni 2020; gesprek AVIM d.d. 17 augustus 2020; gesprek IND Ter Apel/Den Bosch d.d. 18 juni 2020.

⁶ Gesprek IND Ter Apel/Den Bosch d.d. 18 juni 2020; gesprek IND Zevenaar d.d. 19 juni 2020.

⁷ Gesprek KMar d.d. 8 juni 2020; Gesprek IND Zevenaar d.d.19 juni 2020.

⁸ Gesprek met IND Den Bosch 18 juni 2020; interne evaluaties van trainingen ingezien d.d. 2 juli 2020.

⁹ Ibid.

¹⁰ Zie Protocol Identificatie en Labelling (PIL) te vinden via <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/richtlijnen/2019/01/07/protocol-identificatie-en-labelling-pil>.

¹¹ Gesprek IND Zevenaar d.d 19 juni 2020.

¹² IND, Protocol Leeftijdsonderzoek, 16 december 2019, te vinden via <https://forensischinstituut.nl/publicaties/publicaties/2020/01/22/protocol-leeftijdsonderzoek>.

¹³ Ibid, p. 2.

¹⁴ Zie hierover nader Inspectie Justitie en Veiligheid, *Toezicht op Leeftijdsonderzoeken. Gecombineerd jaarbericht 2018-2019*, juni 2020.